

פוסטר בכנס איכות ברפואה 2007

שיפור איכות טיפול בחולים סופניים ובמשפחתם - באשפוז ובקהילה באמצעות שילוב מתנדבים כחלק מהצוות הבין תחומי

שגב בן שלום, איריס סולומון*, הרב אלישע וולפין*, אירית שחר ודר' דורון גרפינקל

מחלקת אבחון ושיקום ויחידה פליאטיבית, שהם – המרכז המשולב לרפואה גריאטרית
* "ואהבת" – הקהילה המסורתית הקונסרבטיבית בזיכרון יעקב

ב"שהם" – המרכז המשולב לרפואה גריאטרית, פועלת יחידה המתמחה בטיפול פליאטיבי למטופלים עם מגוון מחלות חשוכות מרפא ולמשפחותיהם, בשלב האחרון לחיים. בניסיון לשפר איכות הטיפול, אותרו צרכים אותם קשה לספק בצורה מושלמת בתנאים הקיימים כיום ועיקרם: ליווי ותמיכה פרטניים לכל מטופל/בני משפחה וקיום רצף טיפולי מהמרכז לקהילה, כולל לאחר פטירת המטופל (גם במטופלים הבוחרים לסיים חייהם בבית). מהבנת צרכים אלו ובמטרה לשפר הרצף הטיפולי ולחזק קשרי המרכז והקהילה, הוחלט להקים מערך מתנדבים על פי מודל ייחודי. עמותת "ואהבת" מקדמת כחלק ממטרותיה, ליווי ותמיכה במצבי אובדן ואבל בזיכרון יעקב וסביבתה. בשיתוף המועצה המקומית זיכרון יעקב וקהילת "ואהבת" – פורסמו מודעות הקוראות להתנדב למסגרת ייחודית, מרתקת ומאתגרת – ליווי חולים בתקופה האחרונה לחייהם תוך תמיכה במשפחות לפני ואחרי המוות. הפרסום הניב פניות מ-30 איש חלקם נשר טרם הגיעם לראיון האישי. מבין המרואיינים נבחרו 15 מועמדים למיזם, 11 נשים וארבעה גברים בגיל 30 עד 70, רובם מתחום מקצועות הבריאות: פסיכולוגיה, סיעוד, ריפוי בעיסוק, טיפול אלטרנטיבי, מיעוטם מתחומים טכנולוגיים, ייעוץ ארגוני ועריכת דין.

החל מאוקטובר 2006 עברו המועמדים הכשרה שכללה 10 מפגשים שבועיים, שעתיים בכל פעם. ההנחיה בוצעה ע"י העובדים הסוציאליים של היחידה הפליאטיבית ב"שהם" (ש.ב.) ו"ואהבת" (א.ס.) וכללה: מידע לגבי עקרונות ההתנדבות, ליווי של מטופל ומשפחתו, שלבי האבל, משחקי תפקידים, צפייה בסרטים, דמיון מודרך, דיונים ופעילויות לגיבוש הקבוצה. ההכשרה כללה גם הרצאות ממנהל היחידה הפליאטיבית והאחות האחראית ב"שהם" (ד.ג. וא.ש.), ורב הקהילה המסורתית "ואהבת" (א.ו.). בנוסף, ביקרו המועמדים ביחידה הפליאטיבית תוך חשיפה לחולים במחלה סופנית ולחברי הצוות הבין תחומי של היחידה.

כל 15 המועמדים סיימו ההכשרה ועוד לפני סיומה, ביקש חלק מהם שהרגישו מוכנים, להתחיל בהתנדבות לליווי מטופלים ובני משפחה. מתנדבת אחת נשרה עקב שליחות לחו"ל ושתיים אחרות עדיין לא הרגישו בשלות להתחיל בהתנדבות. בינואר 2007, 6 החלו התנדבות פעילה ביחידה הפליאטיבית ובקהילה, 8 הנותרים בשלב המתנה לחולה/משפחה מתאימים.

מטופלים ומשפחות פוטנציאליות מאותרים ע"י היחידה הפליאטיבית וגורמים בקהילה – מחלקות רווחה, קופות חולים, פסיכולוגים מבתי ספר בסביבה. לאחר איתור מועמד, נעשה מאמץ ע"י רכזי המיזם להתאים בין צרכי המטופל/או משפחתו, לבין המאפיינים והצרכים של המתנדב במטרה להשיג קשר מוצלח, יציב וארוך טווח.

מדווח המתנדבים, המטופלים והמשפחות עד כה - קיימת שביעות רצון רבה מהקשרים שנוצרו. בכל המתנדבים קיימת ציפייה ומוטיבציה גבוהה להמשך הפעילות ובסיום ההכשרה, בחרו מיוזמתם להמשיך ולהיפגש אחת לשבועיים כקבוצת תמיכה לשיתוף ולהעשרה, בהנחיית העובדים הסוציאליים שריכזו ההכשרה. למרות שפעילות המתנדבים עדיין בחיתוליה, מבדיקות משוב ראשוניות עולה כי המטופלים והמשפחות, צוות היחידה הפליאטיבית וגם גורמים בקהילה שנחשפו לשינוי, שבעי רצון מהמיזם ומצפים להמשך שיתוף פעולה ואף העמקת הקשרים בעתיד.